

Hledání a nalézání

Kdo nic nehledá, ten buď nic nenajde, anebo si „ho“ naopak něco „najde“ tak, že ho to praští přes nos. Kdo naproti tomu něco hledá, ten něco najde, ale ne vždy právě to, co hledá. Hledat totiž můžeme tak, že už předem víme, co chceme najít (ale nevíme dost přesně, kde), anebo naopak, když chceme najít něco, o čem jen něco tušíme (ale o čem nevíme takřka nic). Ve vědách, zvláště v přírodních, se rozmohl ještě další způsob hledání: usilovně hledáme něco, o čem toho zprvu moc nevíme, ale jakmile to najdeme, hned to chceme nějak zařadit mezi to, co už dávno víme. Teprve když se to nedaří, hledáme chybu, kterou jsme přitom sami udělali, anebo dokonce chybu v tom, co jsme dávno považovali za jisté a pevné, ale co teď musíme rozšířit nebo jinak upravit na základě toho, co jsme nově našli. Vždycky však platí, že při hledání něco „máme“: obraz nebo nějaké ponětí o tom, co hledáme (Němci tomu říkají „Suchbild“). S tím se to má obzvláště komplikovaně: když máme nesprávný, špatný „Suchbild“, může se stát, že nejen nenajdeme, ale že dokonce ani nepoznáme to, co hledáme, i když to máme před očima. – A tak vidíme, že při hledání jsme tu vždycky my jako hledající, dále je tu naše hledání (naše určité aktivita), pak tu je jakýsi „obrázek“ toho, co hledáme, ale co ještě nemáme, a posléze možná ještě to, co hledáme, ale o čem se ujistíme teprve tehdy, až to najdeme. Tam, kde něco z toho chybí (s výjimkou samotného toho, co je hledáno, nelze mluvit o hledání (takže platí, že nehledáme). Smyslem hledání je nalezení; pokud tedy hledané nenajdeme, musíme buď hledat znovu a lépe, anebo mít – alespoň provizorně – za to, že samotné hledání postrádalo smysl, neboť nebylo ničeho, co bychom byli mohli najít, takže ono „hledané“ budeme – opět alespoň provizorně – považovat za „nejsoucí“.

(Písek, 130319-3.)